

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci žalobkyne **J. L.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. E. K., advokátkou so sídlom v N., proti žalovaným 1/ **A. K.**, bytom L., L., a 2/ **M. M.**, bývajúcemu v K., prechodne v B., zastúpeného JUDr. I. Č., advokátom so sídlom v B., o **neplatnosť právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 11 C 47/02, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. októbra 2006 sp.zn. 6 Co 107/2006 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobkyne **z a m i e t a .**

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Humenné rozsudkom z 29. marca 2006 č.k. 11 C 47/2002-149 (v poradí tretím) určil neplatnosť kúpnej zmluvy uzavretej dňa 4.9.1998 medzi žalovanou 1/ a právnou predchodkyňou žalovaného 2/ (pôvodnou žalovanou 2/) A. M., predmetom ktorej bol predaj spoluvlastníckeho podielu žalovanej 1/ vo výške 5/16-in k nehnuteľnostiam – pozemkom – zapísaným v katastri nehnuteľností pre kat.úz. K.na liste vlastníctva č. X. Žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi spoločne a nerozdielne náhradu trov konania 1 000 Sk na účet jej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrok rozsudku vo veci samej odôvodnil výsledkami vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver o relatívnej

neplatnosti uvedenej kúpnej zmluvy z dôvodu nerešpektovania zákonného predkupného práva žalobkyne ako spoluvlastníčky nehnuteľností vo výške 1/2-ce spoluvlastníckeho podielu. Námietku premlčania práva dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu, vznesenú žalovaným 2/, nepovažoval za dôvodnú poukazujúc na to, že žalobkyňa sa o uzavretí kúpnej zmluvy dozvedela až v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 8 C 354/99 a to až po dátume 10.6.1999 a žalobu podala na súd 14.1.2002, teda v zákonom stanovenej trojročnej premlčacej dobe.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd na odvolanie žalovaných rozsudkom z 25. októbra 2006 sp.zn. 6 Co 107/2006 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Zároveň rozhodol, že žalovanej 1/ sa nepriznáva náhrada trov konania, a že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov konania 17 522,50 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že žalobu je potrebné zamietnuť pre premlčanie práva dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Uviedol, že kúpna zmluva s vyznačeným dátumom 4.9.1998 bola podpísaná zmluvnými stranami pred notárom 26.11.1998, preto až týmto dňom bola uzavretá a nadobudla platnosť a účinnosť. Vyslovil záver, že všeobecná trojročná premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu, vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, začala plynúť dňom nasledujúcim po uzavretí kúpnej zmluvy, t.j. 27.11.1998 a uplynula 26.11.2001. Pretože žalobkyňa sa podľa vlastného tvrdenia dovolala voči účastníkom zmluvy relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu až listami zo 4.12.2001, jej právo sa premlčalo.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke začiatku plynutia premlčacej doby na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Za správny považovala právny názor vyslovený v skorších rozhodnutiach odvolacieho súdu, podľa ktorého je pre začatie plynutia premlčacej doby rozhodujúce, kedy sa dozvedela o právnom úkone, teda o uzavretí zmluvy, ktorou bolo porušené jej predkupné právo.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako nedôvodný zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou

(účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O.s.p. a iné vady konania však neboli dovolaním namietané a zo súdneho spisu nevyplývajú. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke začiatku plynutia premlčacej doby na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu.

V prejednávanej veci žalobkyňa odôvodňovala neplatnosť označenej kúpnej zmluvy o predaji spoluvlastníckeho podielu žalovanej 1/ právnej predchodkyňi žalovaného 2/ porušením jej zákonného predkupného práva, ktoré pre ňu ako podielovú spoluvlastníčku vyplývalo z ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka.

Právo dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu vyplývajúce z ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti podľa § 140 Občianskeho zákonníka, je len jedným z nárokov spoluvlastníka, ktoré mu vznikajú porušením jeho zákonného predkupného práva. Ako iné právo sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe v zmysle ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd správne zdôraznil, že všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá podľa tohto ustanovenia plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, začína plynúť objektívne. Predmetné právo (nárok) môže byť vykonané resp. uplatnené po prvý raz v deň, kedy nárok dosiahol vo svojom vývoji najvyššie procesné štádium, ktorým je právo (nárok) podať žalobu na súde (tzv. actio nata). Toto právo nie je nijako závislé od subjektívnej vedomosti oprávneného subjektu o podstate práva a o jeho výkone (uplatnení).

V danom prípade nárok uplatniť predkupné právo a teda aj dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu dospel dňa 26.11.1998, kedy bola (podpísaním zmluvnými stranami) uzavretá kúpna zmluva, ktorou bolo porušené predkupné právo žalobkyne. Toto právo bolo porušené už v okamihu, kedy došlo k vzniku právneho úkonu (kúpnej zmluvy),

lebo vtedy vznikol právny dôvod (titulus), ktorý je základom porušenia predkupného práva. Okamih, kedy došlo k porušeniu práva, nemožno posúvať až do dňa zápisu (vkladu) vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, pretože sa jedná už o modus, ktorým sa úradne završuje súkromnoprávny úkon, a ktorý má právny význam pre prevod vlastníckeho práva (nie pre právny úkon ako taký). Z tohto dôvodu je v týchto prípadoch aj naďalej použiteľná doterajšia judikatúra (R 50/85), podľa ktorej všeobecná trojročná premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začína plynúť dňom, kedy došlo k uzavretiu právneho úkonu. Odvolací súd preto správne dospel k záveru, že premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu uplynula dňom 26.11.2001, a pokiaľ sa žalobkyňa tejto neplatnosti dovolala až listami zo 4.12.2001, bolo potrebné jej žalobu z dôvodu vznesenej námietky premlčania zamietnuť.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O.s.p.).

Úspešným žalovaným nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože žalovanej 1/ v súvislosti s ním žiadne nevznikli a trovy žalovaného 2/, súvisiace s odmenou jeho zástupcu za vyjadrenie k dovolaniu, nepovažoval za potrebné na účelné bránenie práva, lebo v porovnaní s jeho vyjadreniami v základnom konaní, neobsahovalo žiadne nové právne významné okolnosti (§ 142 ods. 1 v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :